

Stěžovatelce byl oduznán výměrem zemského úřadu pro péči o válečné poškozence v Praze důchod předků po zemřelém synovi Karlu F..., poněvadž konaným šetřením bylo zjištěno, že syn její bydlil v Sasku a nijak jí nepodporoval, ježto musil svoji vlastní rodinu živiti.

Rozhodnutím ze dne 2. června 1927, č. j. 16878/V-1927, zamítlo ministerstvo sociální péče stížnost její do hořejšího výměru zemského úřadu a potvrdilo výměr v odpor vzatý z těchto důvodů:

Stěžovatelka je dosud výdělečně činná a má u své provdané, taktéž výdělečně činné dcery zabezpečenou výživu. Syn Karel, od něhož stěžovatelka nárok na důchod odvozuje, k výživě matky podstatně nepřispíval a nemožno vzhledem k jeho poměrům rodinným a výdělečným důvodně za to míti, že by tak činil, kdyby byl na živu.

1) stížnosti uvážil nejvyšší správní soud:

Stížnost popírá skutkovou podstatu, v níž vychází naříkané rozhodnutí a vytýká jako vady řízení, že výsledky konaného šetření nebyly stěžovatelce sděleny a že žalovaný úřad neuvádí prameny, na podkladech nichž dospěl ke svým zjištěním.

Nejvyšší správní soud pokládá vytýkané vady za dané, uváživ jednak, že výsledky šetření nebyly stěžovatelce vůbec sděleny, jednak pak i že žalovaný úřad opomenul v naříkaném rozhodnutí uvést, na čem založil skutkovou podstatu, z níž vychází.

Obě tyto vady jsou podstatné, neboť zabránily stěžovatelce, aby ke skutkovým okolnostem zaujala stanovisko a k jich vyvrácení případně své protidůkazy přednesla, čímž byla ztížena úspěšná obrana stěžovatelčina jak v řízení správním, tak ve stížnosti na nejvyšší správní soud a znemožněno také nejvyššímu správnímu soudu spolehlivé přezkoumání naříkaného rozhodnutí.

Musilo proto býti naříkané rozhodnutí zrušeno pro vady řízení dle šu 6 zákona o správním soudu.

(Nález N. S. S. ze dne 15. března 1929, č. 5335/29.)

Není přípustno připočítávati $\frac{1}{3}$ příjmu z podniku provozovaného rodinou, nezdaněnou podle § 1 zák. č. 336/21. (K § 2, odst. 2.)

Naříkaným rozhodnutím nepřiznalo ministerstvo sociální péče pořadem instancí stěžovateli od 1. května 1920 do 31. ledna 1922 a od 1. ledna 1923 do 31. května 1926 invalidní důchod vůbec a od 1. června 1926 do 31. prosince 1926 přiznalo pouze částečný invalidní důchod s tímto odůvodněním:

„Pro přiznání důchodu jsou dle vládního nařízení ze dne 4. května 1920, č. 346 Sb. z. a n., a ze dne 7. prosince 1922, č. 363 Sb. z. a n., k § 2, lit. a), údaje berní správy rozhodujícími.

Ve výměru zemského úřadu uvedené příjmy byly berní správou zjištěny.

V roce 1922, 1923, 1924 a 1925 pro berní rok 1923, 1924, 1925 a 1926 byla od příjmu stěžovatelova Kč 10.132, 9.320, 9.120 a 9.267 ve smyslu zákona z 12. srpna 1921 š. 336 Sb. z. a n. jedna třetina jako příjem manželky a dětí, které byly při hospodářství činny, pro zdanění srážena.

Tato třetina byla však při posuzování nároku na důchod jako příjem členů rodiny dle šu 2 zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., a ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., do příjmu stěžovatelova opět započtena.“

O stížnosti podané do tohoto rozhodnutí uvážil nejvyšší správní soud:

Stížnost spatřuje nezákonnost naříkaného rozhodnutí v tom, že onu třetinu příjmů z hospodářského podniku stěžovatelova připadajícího porozumu šu 1 odst. 5. zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 336 Sb. z. a n. na spolupracující členy domácnosti započteno do příjmu stěžovatelova dle šu 2 odst. 2. zákona o požitcích válečných poškozenců.

Poněvadž toto započtení stalo se za leta 1922 až 1925, jimž odpovídá výrok, týkající se invalidního důchodu za leta 1923 až 1926 včetně, sluší za to pokládati, že stížnost napadá naříkané rozhodnutí jen v tomto směru.

Stížnost spočívá na právním názoru, že ona třetina příjmů z podniku, o níž je shora řeč, neměla být započtena proto, že neběží tu o skutečný příjem spolupracujících členů domácnosti stěžovatelovy, nýbrž o část příjmů stěžovatele jako přednosty domácnosti.

Nejvyšší správní soud přiklonil se k tomuto právnímu nazírání stěžovatelovu, které shledal správným z těchto úvah:

Příjmem po rozumu zákona o požitcích válečných poškozců rozumí se příjem tvořící základ pro ukládání daně z příjmu, tedy příjem po odpočtu srážek připuštěných zákony o daních z příjmu. Ustanovení Šu 1, odst. 5., zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 336 Sb. z. a n., praví, že pokud celkový příjem přednosty domácnosti nepřevyšuje 15.000 Kč, rozdělí se příjem z hospodářského nebo výdělkového podniku, který je výsledkem pravidelné a trvalé spolupráce přednosty domácnosti a druhého manžela nebo dětí, tím způsobem, že na přednostu domácnosti připadne z tohoto příjmu $\frac{2}{3}$ a na ostatní spolupracující členy domácnosti $\frac{1}{3}$. Ony $\frac{2}{3}$ příjmu z tohoto podniku připadající na přednostu domácnosti, zdaní se u tohoto spolu s jinakými u něho zdanitelnými (připočítatelnými) příjmy, kdežto $\frac{1}{3}$ příjmu z podniku připadající na spolupracující členy domácnosti zůstane nezdaněna.

V daném případě není o tom sporu, že příjmy z hospodářského podniku stěžovatelova nedosahují 15.000 Kč a že příjmy ty jsou výsledkem pravidelné a trvalé spolupráce přednosty domácnosti, jeho manželky a dětí, takže při předpisu daně sluší tu použití citovaného předpisu v ten rozum, že za zdanitelný příjem stěžovatelův se berou $\frac{2}{3}$.

Byly proto tyto dvě třetiny jako příjem tvořící základ pro ukládání daně z příjmu vzaty základem příjmu stěžovatelova po rozumu Šu 2 zákona o požitcích válečných poškozců a prováděcího k němu nařízení a 363/22 Sb. z. a n.

Žalovaný úřad však započtl dále do příjmu stěžovatelova i další třetinu jako příjem spolupracujících členů domácnosti dle 2. odstavce Šu 2 zákona o požitcích válečných poškozců. Při tom vycházel úřad z předpokladu, že ona třetina je příjmem členů domácnosti.

Předpis Šu 2 odst. 2. zákona o požitcích válečných poškozců má na zřeteli jen skutečné příjmy osob tam jmenovaných.

Zda osoby ty nějaké skutečné příjmy mají a jaké, úřad nevyšetřil, nýbrž prostě onu $\frac{1}{3}$ nezdaněnou připočítává jako příjem členů domácnosti. To však neprávem.

Pro připočet ten není zákonného podkladu, neboť pojem příjmu definuje prováděcí nařízení č. 363/22 Sb. z. a n. jako základ pro ukládání daně z příjmu a neobsahuje ani toto nařízení ani zákon o požitcích válečných poškozců ustanovení, že by se v případě výpočtu základu dle Šu 1 zákona č. 336/21 Sb. z. a n. měla ona třetina připočísti.

Pro závěr, že by ona třetina rovnala se příjmu dle Šu 2, odst. 2., zákona č. 142/20 Sb. z. a n., není zákonné opory, poněvadž § 1 zákona č. 336/21 Sb. z. a n. jen pro potřeby zákona daňového stanovil fikci, že určitá část příjmů přednosty domácnosti je výsledkem spolupráce členu rodiny, nevyslovil však že by byla příjmem jejich.

Pakli tudíž žalovaný úřad v mylném předpokladu, že ona zákonná fikce je směrodatnou i pro obor požitků válečných poškozců, vyslovil, že ona třetina se započítává do příjmu válečného poškozence po rozumu 2. odstavce § 2 zákona požitkového, spočívá tento závěr na nesprávném výkladu zákona, i bylo proto naříkané rozhodnutí zrušeno dle Šu 7 zákona o správním soudu.

(Nález N. S. S. ze dne 28. března 1929, č. 1204/28.)